

به نام خدا

نام و نام خانوادگی	اداره آموزش و پرورش منطقه ۹ تهران	نام درس : علوم و فنون ادبی ۱
رشته: انسانی - پایه دهم	دبیرستان حجاب دوره دوم	مدت امتحان : ۷۰ دقیقه
نام دبیر: خانم محمدی	سال تحصیلی ۱۳۹۹ - ۱۴۰۰	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹ / ۱۰ / ۲۰

امتحان نوبت اول دی ماه (مجازی)

تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)

- ۱- چرا به زبان فارسی نو « فارسی دری » هم گفته می شود؟ (۱ نمره)
- ۲- دو ویژگی از ویژگی های نثر قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم را بنویسید. (۱ نمره)
- ۳- در قرن چهارم به چه دلیل دانشمندان ایرانی آثار خود را به عربی می نوشتند؟ (۵/۰ نمره)
جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید: (هر مورد ۲۵/۰)
- ۴- زبانهای ایرانی را به سه دسته عمده تقسیم می کنند :
(۱).....(۲).....(۳).....
- ۵- آثار بر جای مانده ی زبان فارسی باستان، فرمانها و نامه های شاهان هخامنشی به خط..... نوشته شده است.
- ۶- هر چیزی که ذهن ما را به پویایی در آورد..... است.
- ۷- شعر پارسی به دست ..... بنیاد نهاده شد، به همین سبب او را « پدر شعر فارسی » نام نهادند.
موسیقی شعر (۶ نمره)

- ۱- دو بیت زیر را بخوانید و از دید آهنگ و موسیقی با هم مقایسه کنید. (۵/۱ نمره)
(۱) برون شو ای غم از سینه که لطف یار آمد
تو هم ای دل ز من گم شو که آن دلدار می آید
(۲) نماز شام غریبان چو گریه آغازم
به مویه های غریبانه قصه پردازم
۲- صامت ها و مصوت های واژه های زیر را بنویسید. (۵/۱ نمره)
لبخند
خورشید
۳- آیا وزن شعر جنبه تزینی دارد؟ توضیح دهید. (۱ نمره)

صفحه اول

۴- واج « و » در کدام یک از گزینه ها مصوت است؟ (۰/۲۵) (۱) صورت (۲) روانه

۵- .....آشکارترین ابزار موسیقایی شعر است. (۰/۲۵)

۶- هجاهای بیت زیر را جدا جدا بنویسید، سپس در زیر هر هجا، نشانه خاص آن را بگذارید. (۱/۵ نمره)

اگر نی پرده ای دیگر بخواند   نیستان را به آتش می کشاند

زیبایی شناسی (۶ نمره)

۱- در بیت « عاشقان دانند قدر عشق را از سر عشق   هر زمان آشفته‌گی بر عاشقان انداختم » تکرار کدام واژه ها در پدید آمدن آرایه « واژه آرایه » مؤثر بوده است؟ (۱ نمره)

۲- در کدام بیت « واج آرایه » محسوس تر است؟ چرا؟ (۱/۵ نمره)

(۱) غلام نرگس مست تو تاج دارانند   خراب باده لعل تو هوشیارانند

(۲) لبخند تو خلاصه خوبی هاست   لختی بخند، خنده گل زیباست

۳- سجع را در نمونه زیر بیابید و نوع آن را بنویسید. (۱ نمره)

ذکر او مرهم دل مجروح است و مهر او بلا نشینان را کشتی نوح است.

۴- فایده سجع در نثر و شعر چیست؟ (۱ نمره)

۵- واج آرایه تکرار یک ..... در سخن است، به گونه ای که بر موسیقی و تأثیر آن می افزاید. (۰/۵ نمره)

۶- عواملی که موسیقی لفظی را پدید می آورد ..... می خوانیم. (۰/۵ نمره)

۷- آنچه در تکرار اهمیت دارد، جنبه موسیقایی و آوایی سخن است نه ..... آن. (۰/۵ نمره)

نقد و تحلیل نظم و شعر (۴ نمره)

۱- موارد درست درون کمانک را مشخص کنید. (۰/۵ نمره)

(۱) بررسی کاربردهای تاریخی دستور مربوط به قلمرو (ادبی - زبانی) است.

(۲) پس از خوانش شعر، تعیین قالب شعری مربوط به (قلمرو زبانی - ادبی) است.

صفحه دوم

۲- با توجه به شعر زیر، به پرسشهای داده شده پاسخ مناسب دهید. (۱ نمره)

« سود و زیان و مایه چو خواهد شدن ز دست از بهر این معامله غمگین مباش و شاد»

(۱) محتوای آن را با توجه به قلمرو فکری بررسی کنید.

(۲) با توجه به قلمرو ادبی، « تضادها» را بیابید و بنویسید.

۳- یکی از آسان ترین و کاربردی ترین شیوه ها در بررسی و تحلیل متن چیست؟ (۱ نمره)

۴- متن زیر را بخوانید و بنویسید شناسایی هر یک از موارد زیر مربوط به کدام قلمرو است؟ (۱/۵ نمره)

« من دنیا را بدان چاهی پرآفت مانند کردم و موشان سپید و سیاه و مداومت ایشان بر بریدن شاخ ها بر شب و روز، و آن چها رمار را به طبایع که عِماد خلقت آدمی است و چشیدن شهد و شیرینی را مانند کردم به لذات این جهانی که فایده ی آن، اندک و رنج آن، بسیار است.»

(۱) تشبیه دنیا به چاه پر آفت

(۲) جمع کلمه موش با نشانه « ان »

(۳) به کارگیری شهد به معنی عسل

(۴) کاربرد کهن واژه ی شاخ

۵- شبکه معنایی میان شهد و شیرینی

(۶) با خواندن آخر حکایت در می یابیم که نویسنده نسبت به خوشی های زود گذر، نگرش منفی دارد.

« عزیزانم پیروز و سربلند باشید »